

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.

Εἰς τῶν Γραμματέων ἀνέγνωσε μεγαλοφώνως τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως. Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν εἰς τὸ περὶ παραδοχῆς τοῦ περὶ τῆς φρουρᾶς τῆς Πρωτευούσης ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως ἀντικείμενον, παρετήρησαν τινὲς τῶν πληρεξουσίων, ὅτι πρέπει νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Συνέλευσις ἀκριβῆ κατάλογον τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν φρουρὰν τῆς Πρωτευούσης ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἡ Συνέλευσις, ὡς ἰδιαίτερον δείγμα τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, ἐψήφισε τὴν διάβίον ἐξασφάλισιν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ μισθοῦ τοῦ βαθμοῦ των. Ἄλλοι μὲν διετρίνοντο, ὅτι πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀμέσως ἀπὸ τὸν φρούραρχον τὸν κατάλογον αὐτόν· ἄλλοι δὲ ὅτι ὁ κατάλογος θέλει σχηματισθῇ ὑπὸ τοῦ φρουράρχου κατὰ τοὺς ἰδιαιτέρους καταλόγους, τοὺς παρὰ τῶν διαφόρων σωματαρχῶν εἰς αὐτὸν παραδοθησομένους. Ὁ δὲ Γραμματεὺς τῶν Στρατιωτικῶν θέλει παραλάβῃ, σχηματίσῃ καὶ διευθύνῃ εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸν γενικὸν τῶν ἀξιωματικῶν κατάλογον, ὅστις θέλει προσαφθῇ εἰς τὰ πρακτικά.

Ἄλλοι δὲ ὅτι ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνη μνεία εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι τὸ πλεονέκτημα τοῦτο τοῦ ἀρθρ. 2 τοῦ ψηφίσματος ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς ἀξιωματικούς, οἵτινες, ἀποτελοῦντες τὴν φρουρὰν τῆς Πρωτευούσης, συνετέλεσαν εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τῶν τελευταίων τούτων τὴν παρατήρησιν.

Ἐπειτα δὲ ἐξηκολούθησεν ὁ Γραμματεὺς τὴν μέχρι τέλους ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης παρατηρήσεως.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, τινὲς τῶν πληρεξουσίων, ἐπιμένοντες εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς κατὰ τὸ ψήφισμα, ἐπανέφερον τὴν συζήτησιν εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο. Παρετήρησαν δὲ ὅτι ἡ κοινὴ θέλησις τῶν πληρεξουσίων εἶναι νὰ γνωρίσωσι τὸν κατάλογον τοῦτον, καὶ ἐπρότειναν νὰ προσκληθῇ διὰ τῆς Προεδρίας ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς καὶ φρούραρχος νὰ δώσῃ μέχρι τῆς αὔριον τὸν κατάλογον τοῦτον· ἀδιάφορον δὲ εἶναι τι θέλει πράξῃ ἡ Γραμματεία τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἡ Κυβέρνησις, καθῆκον τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ψηφίσματος.

Ἄλλοι δὲ πάλιν ἀντεπαρετήρησαν, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἐψήφισε μόνον, ἡ δὲ ἐκτέλεσις τοῦ ψηφίσματος ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Οἱ σωματάρχαι καὶ ὁ φρούραρχος, οἵτινες μέλλουν νὰ συντάξωσι τὸν κατάλογον τοῦτον, εἶναι οἱ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ εὐόδωσι

τῆς μεταβολῆς τῆς γ', Σεπτεμβρίου συντελέσαντες. Ἄν ἔχωμεν, εἶπον, πίστιν διὰ τοῦτο εἰς τὸν φρούραρχον καὶ τοὺς σωματάρχας, διατὶ τάση εἶα, ἢ μήπως ἡ αὐτὴ πίστις καὶ ἐγγύησις δὲν εἶναι καὶ αὔριον καὶ μεθαύριον; εἴτε τὰ ἀδύνατα πρέπει νὰ ζητῶμεν, αὔτε πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἐπέμβῃ, παραδεχομένη τοιαύτην πρότασιν, εἰς καθήκοντα Κυβερνητικά.

Ἐπὶ τέλους ὁ πληρεξούσιος Κρήτης καὶ φρούραρχος παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν ὑποχρεοῦται νὰ ὑπακούσῃ μόνον εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Γραμματέως τῶν Στρατιωτικῶν, ἐπομένως ἅμα προσκληθῇ παρ' αὐτοῦ θέλει καταστρώσει τὸν ζητούμενον κατάλογον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μητρώων τῶν διαφόρων σωματάρχων καὶ διευθύνει αὐτὸν εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἡ Συνέλευσις ἐνέκρινε τὴν τοῦ φρουράρχου γνώμην. Γενομένου δὲ λόγου περὶ τῆς προθεσμίας, καθ' ἣν πρέπει νὰ παρουσιασθῇ ὁ περὶ οὗ πρόκειται κατάλογος, ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη τοῦ νὰ σταλῇ παρὰ τῆς Γραμματείας τῶν Στρατιωτικῶν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τὸ πολὺ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν συζήτησιν περὶ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν ἐκφωνηθέντα παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως λόγον.

Ὁ κατὰ πρῶτον ἀγορεύσας πληρεξούσιος, ἀνατρέχων εἰς τὰ κατὰ τὴν χθесινήν συνεδρίασιν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λεχθέντα, εἶπεν. Δύο σχέδια ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν κρίσιν πῆς Συνελεύσεως, τὸ παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς εἰσαχθὲν καὶ τὸ παρὰ τοῦ πληρεξουσίου Χαρκίδος προταθέν. Διὰ νὰ κρίνωμεν δὲ ἀληθῶς περὶ αὐτῶν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον, ὅστις εἶναι ἡ ἀφορμή. Εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀνευρίσκομεν κυρίως δύο πολλοῦ λόγου ἄξια περιστατικά, εὐγενῆ καὶ γεναῖα πρὸς τὸ ἔθνος αἰσθήματα καὶ ὑγειεῖς Συνταγματικὰς ἀρχάς· ὑγειεῖς δὲ Συνταγματικαὶ ἀρχαὶ εἶναι αἱ προφυλάττουσαι τὰς κοινωνίας ἀπὸ τὰ δύο ἐπαπειλοῦντα αὐτάς κακὰ, τὴν ἀναρχίαν καὶ τὸν δεσποτισμόν. Αἱ δύο αὐταὶ μεγάλαι ἀρχαὶ ὑγειοῦς Συνταγματικῆς Κυβερνήσεως ἐτέθησαν ἀπὸ τὸν Βασιλέα εἰς τὸν ἑβδομον παράγραφον τοῦ λόγου. Διὰ δὲ τοῦ ἐπομένου ὁγδόου, παραδεχόμενος ὁ Βασιλεὺς τὴν συνομολόγησιν συνθήκης, ἀπαθέλει εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀπροσωπόληπτον σύνταξιν τοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου, καὶ καθιερεῖ τὴν διάρκειαν καὶ μονιμότητα. Ὁ Βασιλεὺς οὐ μόνον παρεδέχθη τὴν μεταβολὴν τῆς γ' Σεπτεμβρίου, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα παρέσχεν ἀφορμὴν εὐγνωμοσύνης μεγάλης εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτε συναλάσας τὸ ὕψους

γείον, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ τοὺς ἀνωτέρους πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ὑπαλλήλους τῆς Πρωτευούσης, διαβεβαίωσεν αὐτοὺς, ὅτι ἡ σταθερὰ καὶ ἀμετάθετος θέλησίς του εἶναι νὰ διοικηθῇ ἡ Ἑλλάς συνταγματικῶς. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ σχεδίου κατενόησε τὰς ῥηθείσας ἀρχὰς καὶ, ἀπαντῶσα ἐπ' αὐτῶν καταλλήλως, ἐξέπληρωσεν ἐπαξίως τὸ ἔργον της· ὁ λόγος περιέχει ὅ,τι τὸ ἔθνος ἐπεθύμει, καὶ ἡ ἀπάντησις δὲν ἔχει νὰ φέρῃ οὐδεμίαν ἐπ' αὐτοῦ ἀντίρρησην, πρέπει δὲ νὰ ᾔναι ἀπλῆ.

Παραβάλλον δὲ τὰ δύο σχέδια τῆς ἀπαντήσεως εὕρισκει, εἶπεν, δύο διαφοράς. α) διότι τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἀφορᾷ μόνον τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, τὸ δὲ τοῦ πληρεξουσίου περιλαμβάνει καὶ τὸ παρελθόν· καὶ β) ὡς πρὸς τὴν ἐκφράσιν. Ὁ προτείνων ἴδιον σχέδιον πληρεξουσίου εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ ἡ μεταβολὴ τῆς 3 Σεπτεμβρίου, διότι ἄλλως παρουσιάζεται κίνημα ἀπροκάλεστον. Ἀλλὰ ποία ἡ ἀνάγκη; Ἀντίρρησης οὐδεμία κατὰ τῆς μεταβολῆς δὲν ὑπάρχει. Τὸ ἔθνος τὴν ἀπεδέχθη, ἡ εὐρώπη ὅλη ἐπευφήμησεν, αἱ αὐλαὶ ἀνεγνώρισαν τὴν ἀνάγκην αὐτῆς.

Σύμφωνος μὲ τὴν προταθεῖσαν χθὲς τροποποίησιν τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς ὡς πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἀπὸ τοῦ 1833 μεταξὺ ἔθνους καὶ Βασιλέως δεσμοὺς, παρεδέχθη ὅτι ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἀπάντησιν πρέπει νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ δεσμοὶ οὗτοι ἐχαλαρώθησαν. Παραδεχόμενος δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ 1833 τεθέντες θεσμοὶ δὲν ἐφηρμόσθησαν, ἀλλὰ μάλιστα παρεγνωρίσθησαν, παρητήρησεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ προΐδε τοῦτο εἰς τὸ σχέδιον, ἀπαντῶσα αὐτὸ Σύνταγμα καὶ μόνον τὸ Σύνταγμα. . . . »

Ἡ δευτέρα διαφορὰ τῆς ἐκφράσεως τῶν σχεδίων, ἐπρόσθεσεν, ἀφορᾷ τὴν 3 Σεπτεμβρίου, καὶ, ἀντικρούων τὴν ἰδέαν ὅτι παρεσιωπήθη ἡ ἡμέρα αὕτη εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς, εὕρισκει αὐτὴν περιφραστικῶς ἀναφερομένην εἰς δύο παραγράφους.

Εἰς τοιαύτας περιστάσεις τῶν εὐνομουμένων ἐθνῶν τὸ ἀποδιδόμενον σέβας εἰς τὴν Βασιλείαν εἶναι, εἶπεν, ἀπεριόριστον παρ' ὅλων τῶν κομμάτων, τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ ὅλη εἶναι νὰ μὴν εἰσχωρέσῃ εἰς τὴν ἀπάντησιν ἰδέα τις, προσβάλλουσα τὰς παρ' ἄλλων παραδεδεγμένας ἀρχὰς. Τοιοῦτον φόβον δὲν ἔχομεν εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς.

Περαιίνων δὲ τὸν λόγον, ἐπρότεινε νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις καθόλα τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ὅτι δὲν ἐναντιεῖται εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐποίκων Θετταλῶν, ἂν τὴν ἐγκρίνῃ ἡ Συνέλευσις.

Μετά τοῦτον ἄλλος πληρεξούσιος, ἀντικρούων τὸν προλαλήσαντα, παρετήρησεν ὅτι τὸ τοῦ πληρεξουσίου Χαλκίδος σχέδιον εἶναι καταλληλότερον καὶ ἀρμόζει πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον συνεκροτήθη ἡ Συνέλευσις. Ἐάν, εἶπεν, ἡ ἀπάντησις ἦτον ἔργον ἀπλῆς ἐθιμοταξίας καὶ φιλοφροσύνης, τότε πρῶτος ἤθελεν εἶπει νὰ ἀποβλέψῃ ἡ Συνέλευσις μόνον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως, ν' ἀφίσῃ τὸ παρελθόν, νὰ παραλείψῃ τὸ μέγα συμβάν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, νὰ καλύψῃ τὰς αἰτίας αὐτῆς, καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν Βασιλέα, ὅστις διὰ τῆς διαγωγῆς του κατώρθωσε νὰ μαγεύσῃ τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀπάντησις ὅμως δὲν εἶναι φιλοφροσύνης τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν Βασιλέα ἔργον, εἶναι ὑψηλότερόν τι καὶ πολιτικώτερον· εἶναι ἡ κρίσις, ἡ ἐπίσημος ἀπολογία τοῦ ἔθνους ἐνώπιον τοῦ πεφωτισμένου κόσμου περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς γ'. Σεπτεμβρίου· τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀφορᾷ τὸν Βασιλέα, ἀλλ' ἀπευθύνεται συγχρόνως πρὸς τὴν Εὐρώπην πρὸς ὅλον τὸν κόσμον.

Ἡ μεταβολὴ τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, ἐξηκολούθησεν, οὐ μόνον δὲν ἐννοήθη, ἀλλὰ καὶ παρεξηγήθη. Ἐχομεν φίλους ἀλλὰ καὶ ἐχθρούς, καὶ πρέπει νὰ δικαιωθῶμεν. Αἱ Γερμανικαὶ ἐφημερίδες ἐκήρυξαν τὴν γ'. Σεπτεμβρίου ὡς στάσιν στρατῶνος, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ ἔργου τούτου ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀναρχικούς. Αὐτὰ ἀκόμη τὰ δημοσιογραφικὰ τῆς Γαλλίας ὄργανα, ἂν καὶ ὡμολόγησαν τὰ συμβάντα τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, δὲν ὡμολόγησαν ὅμως αὐτὰ, ὡς πράξιν ἀναγκαίαν λαοῦ συνειδότης τὴν ἀνάγκην μεταβολῆς, ἀλλ' ὡς ὑποκινηθέντα ἐξωτερικῶς. Πρίγκιψ δέ τις περιέρχεται τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ παραμορφώσῃ τὴν μεταβολὴν καὶ νὰ οὐδετερώσῃ τὰ ἀποτελέσματα. Ἐχομεν εἰς τὴν Εὐρώπην τοὺς μὲν οὐχὶ φιλικῶς πρὸς ἡμᾶς διατεθειμένους, τοὺς δὲ, φίλους μὲν, ἀλλὰ δισταζόντας ὡς πρὸς τὰ αἷτια τῆς μεταβολῆς τῆς γ'. Σεπτεμβρίου. Ἡμεῖς λοιπὸν, συνελθόντες εἰς περιστάσεις τόσον σπουδαίας, πρέπει ἤδη νὰ σιωπίσωμεν; Διὰ τῆς σιωπῆς αὐτῆς θὰ δικαιώσωμεν τοὺς ἐχθρούς μας, θὰ ἐνισχύσωμεν τὰς ὑποψίας, θέλομεν δείξει ὅτι ἐπιδοκιμάζομεν ὅσα φρικώδη καὶ τρομερὰ ἔλαβον χώραν εἰς τὸ ἔθνος μέχρι τῆς γ'. Σεπτεμβρίου· ἡ σιωπὴ θὰ θεωρηθῇ ὡς κύρωσις τοῦ παρελθόντος. Τὸ γεγονὸς δὲν καθιερώνει τὰς μεταβολάς, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ εὐλογος αἰτία σιωπῶντες δὲ, καθιστῶμεν τὴν μεταβολὴν προβληματικὴν. Τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς παραδέχεται τὴν σιωπὴν.

Σιωπῶντες, καὶ αὐτῶν τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τὰς ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς τοῦ Σεπτεμβρίου ἐπευφημήσεις θέλομεν πνίξει, διότι θὰ δείξωμεν εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον ὅτι ταῦτα δὲν

εξέφρασαν γενικὴν ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἐνήργησαν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ὑπουργείου ἐπαναστατικοῦ. Εφευρέθη ὡς ἀναπλήρωσις τῆς σιωπῆς τοῦ σχεδίου τὸ ψήφισμα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ στρατὸς δὲν ζητοῦν ἄρτον ἀπὸ ἡμᾶς, τὴν τιμὴν των θέλων νὰ συστήσωμεν.

Ὡς δὲν δικαιολογηθῶμεν ἐνώπιον τῆς Βυρώπης θὰ μᾶς πολεμήσωσι· θὰ θεωρήσωσι τὸ ἔθνος ὡς ἀναρχικὸν καὶ κατακαιόμενον ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς ἀναρχίας. Διὰ τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν, θεωρεῖ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ὡς ἀπάδον εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀ. παραγράφου τοῦ σχεδίου ἐξάγει ὅτι ἡ Συνέλευσις παρίσταται ταπεινὴ, δουλικὴ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως. Τὴν δὲ φράσιν ἄλλου τινος παραγράφου ἐθεώρησε κακόζηλον, διότι εἶπεν, ἡ πίστις δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα καλῆς διαθέσεως, ἀλλὰ πεποιθήσις σχηματιζομένη ἀπὸ λογικὴν κρίσιν.

Δὲν ἀναρέρουν τὴν 3 Σεπτεμβρίου, φοβούμενοι μήπως προσβάλλουν τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Βασιλέως, ἀσπασθέντος πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν αὐτοῦ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους τὴν μεταβολὴν τῆς 3 Σεπτεμβρίου. Πῶς δὲν ὠδηγήθησαν ἀπὸ τὰς αὐτὰς ιδέας, ὅταν τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπήτησαν ὑπογραφὴν δύο διχτυγμάτων, διὰ τῶν ὁποίων ἐσπάραζαν τὴν καρδίαν τοῦ Βασιλέως; Εἶναι λοιπὸν ἀνακολουθία καὶ παραλογισμὸς νὰ μὴ θέσωμεν ἤδη εἰς τὴν ἀπάντησιν τὴν 3 Σεπτεμβρίου.

Ὡς γένει, δὲ θεωρῶν τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ περιέχον οὐδεμίαν ιδέαν, ἀπεδοκίμασεν αὐτὸ ὡς ταπεινὸν καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἐσύστησεν ὡς ἄξιον τῆς ἑθνικῆς κυριαρχίας καὶ τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων τὸ τοῦ πληρεξουσίου, καθ' ὃ κατὰ τὸν τὸ ἔθνος εἰς τὴν χωρείαν τῶν πολιτισμένων ἑθνῶν.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν ὅτι, ἐπειδὴ προσεβλήθη εἰς τὸν λόγον τοῦ προαγορεύσαντος τὸ ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου μέλος εἶναι καὶ αὐτὸς, ὀφείλει νὰ εἴπῃ πρὸς ἀπολογίαν, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπουργῶν ἦτο σύμφωνοι εἰς τὸ νὰ γίνῃ μνητεῖον τῆς 3 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἀπάντησιν. Ἀφοῦ δὲ γίνῃ αὕτη ἡ προσθήκη, εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ δὲν θέλει ἔχει δυσκολίας ἡ Συνέλευσις· τὸ ἐπ' αὐτὸν προτείνει τρεῖς τροπολογίας εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως, τὰς ἐξῆς. Τὴν μνητεῖον τοῦ παρελθόντος ἀ. διὰ τὰς καθιερωθείσας ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους ἀγῶνος συνταγματικᾶς θεσμοθεσίας, καὶ β'. διὰ τὰς αἰτίας ἐξ ὧν προῆλθεν ἡ 3 Σεπτεμβρίου· ἐκτὸς τούτων δὲ προσθέτει καὶ γ'. τί, ἀλλὰ κυριώτατον εἰς τὴν ἀπάντησιν, τοῦ νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν ἐπενεχ-

θεις ὧν ἐκ διαφορῶν πράξεων τῆς Ἀντιβασιλείας προεβόλων εἰς τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν, εἰς τὴν ὅποιν ἀφείλομεν τὴν διατήρησιν τῆς γλύσσης καὶ τῶν ἡθῶν μας καὶ αὐτὴν μας τὴν ἐλευθερίαν.

Ζητήσας δὲ τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Συνελεύσεως ἀνέγνωσε τὰς ὁποίας ἀνέφερεν τροπολογίας, ἐχούσας ὡδε.

§. 2. α Ἀποδεχθέντες ὡς ἀρίστους οἰωνοὺς τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἐμβριθεῖς λόγους τῆς Υ. Μ., οἱ πληρεξούσιοι ἀνακηρύττουσιν ὅτι οἱ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1833 μορφωθέντες μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ δεσμοὶ, ἀπεκατέστησαν διὰ παντὸς ἀδιάρρηκτοι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς 3 Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἡ γενναία τῆς πατρικῆς τοῦ Βασιλέως καρδίας συγκατάθεσις ἐπεσφράγισε τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὁμοφώνως ἐκφρασθείσης ἔθνικῆς ἐπιθυμίας.

§. 3 καὶ 4. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, Βασιλεῦ, καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ ἱεροῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἀγῶνος, καθιερώσαν ἐπανελημμένως εἰς τὰς πράξεις τῶν Συνελεύσεών του τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα, ἔλαβε μὲν ἀπὸ τῆς καθυδρύσεως τῆς Βασιλείας ἐλευθέρους τινὰς θεσμοὺς συμφώνους πρὸς τὰς βάσεις ἐκείνας, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰ ἔτη κυμαινόμενον ἐν ἀβεβαιότητι ὡς πρὸς τὸ γενικὸν τῆς Κυβερνήσεως σύστημα, ἐδίψα συνθήκην ὁλοσχερῇ καὶ ὀριστικῇ μεταξὺ ἔθνους καὶ Βασιλέως, ἱκανὴν ἀμετασάλευτα νὰ στερεώσῃ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Βασιλείας τὰ δικαιώματα, καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πατρίου Θρησκείας· ὅθεν τῆς συνθήκης ταύτης τὴν ἀνατολὴν ἐχαιρέτησεν ἑμοθυμαδὸν μὲ ἀπέραντον ἀγαλλίασιν, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Υ. Μ. νύδωκεν νὰ στεφανώσῃ τὰ προτελεστικά αὐτῆς θεσμοθετήματα, συνομαλογοῦσα μεγαλοψύχως τὴν τελείαν κατασκευὴν τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος. »

Ἄλλος δὲ εἶπεν. Εἶναι γνωστὸν εἰς πάντας τὸ πόσον εἶμαι φίλος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς 3 Σεπτεμβρίου, τῆς ὁποίας τὴν ἀνάγκην ἔφερον ὁ δόλος καὶ ἡ ἀπάτη ἐκείνων, αἵτινες ἐπλησίαζον τὸν Βασιλέα. Συνήλθομεν ἤδη κατὰ συνέπειαν ταύτης ἵνα κατασκευάσωμεν τὸ Σύνταγμα. Οἱ λαοὶ περιμένουσι μὲ ἀνυπομονησίαν νὰ ἴδωσι τὰ ἔργα ἡμῶν. Εἶναι δίκαιον νὰ χρονατριβώμεν εἰς ματχίας λογομαχίας; Δὲν εὐρίσκονται μεταξὺ ἡμῶν ἄνθρωποι νὰ διορθώσωσιν τὴν ἀπάντησιν ταύτην;

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε. Δὲν ἀρμόζουσι βεβαίως εἰς τοῦτο τὸ βῆμα καὶ εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις αἱ ῥητορικαὶ ἐπιδείξεις· ὁ τρόπος, τὸν ὁποῖον μετεχει-

ρίσθησαν οἱ κατὰ τὴν χθесινὴν καὶ τὴν σημερινὴν Συνεδρίασιν ἀγορεύσαντες κατὰ τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, δὲν ἦτο κατ' αὐτὸν ὁ καταλληλότερος εἰς τὸ νὰ καταδείξῃ τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ καὶ νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ τὰς προσηκούσας τροπολογίας. Οἱ ἀγορεύσαντες προέβησαν εἰς τὰς ἀγορεύσεις των μετὸν προσόλητικὸν κατὰ τῶν προσώπων τὰ ὅποια ἐξελέχθησαν, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ ἀπέδωκαν εἰς αὐτὰ σκοποὺς καὶ αἰσθήματα ἀσυμβίβαστα μετὰ τοῦ Ἑλλήνου τὴν καρδίαν. Καθ' εἰς θεβαίως ἔχει ἰδιαίτερον τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ προσβάλλῃ τὸν ἄλλον ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν συμφωνοῦσιν αἱ σκέψεις του μετὰ τὰς σκέψεις ἐκείνου. Εἰς τὴν διαφωνίαν ταύτην μόνος ὁ λόγος πρέπει νὰ ἔχῃ ἰσχὺν καὶ κύρος καὶ οὐδὲν ἄλλο. Ἡ ἐπιτροπὴ παρουσιάζουσα τὸ σχέδιον εἶπε διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς, ὅτι θεωροῦσα τὸ ἔργον αὐτῆς ὡς ἔργον ἀνθρώπινον, εἶναι ἐτοίμη νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ δεχθῇ τὰς μετὰ λόγου γενομένας τροπολογίας· ἐπομένως οἱ κατὰ τούτου ἀγορεύσαντες δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξέλθωσι τοῦ κύκλου τούτου. Ἡ ἐπίκρισις ἐπτηνέχθη χθὲς καὶ κατὰ τοῦ συντάκτου ἰδίως τοῦ σχεδίου, ὡς νὰ μὴ συνέταξεν ἢ ὅλη ἐπιτροπὴ αὐτὸ, ἀλλ' εἰς μόνος. Ἀλλ' ἐρχόμενος εἰς τὸ προκείμενον εἶπεν. Εἰς τρία κυρίως ἀντικείμενα περιστρέφετο ἡ διὰ τῆς μακρηγορίας ἐπίκρισις τοῦ σχεδίου.

α) ὅτι παρεσιωπήθη ἡ 3 Σεπτεμβρίου.

β) ὅτι δὲν ἐγένετο μνεῖα τῶν ὁποίων Συνταγμάτων εἶχεν ἡ Ἑλλάς, καὶ

γ) ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς Βασιλείας τεθέντες θεσμοὶ δὲν ἔφερον τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα.

Εἰς αὐτὰ περίπου περιστράφη καὶ ἡ ἐπίκρισις τοῦ σήμερον ἀγορεύσαντος μετὰ τὴν προσήκουσαν εὐπρέπειαν. Καὶ οὗτος δι᾿-σχερίσθη ὅτι δὲν ἦτον ἐλεύθεροι θεσμοί, διότι ὑπῆρξαν νόμοι ἐναντίοι· ἐνταῦθα ὅμως ἐγένετο σύγχυσις τῶν θεσμῶν, τῶν ὁποίων ἰδιάζων χαρακτήρ εἶναι ἡ γενικότης, μετὰ τὰ διατάγματα.

Ἀλλὰ διὰ νὰ δώσῃ ἰδέαν τῶν ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ σχεδίου σκέψεων τῆς ἐπιτροπῆς, ἀναγκάζεται νὰ προβῇ εἰς τὴν κατὰ παράγραφον ἐξήγησιν αὐτοῦ.

Παρατρέχει, εἶπε, ὡς ἐπουσιώδῃ τὴν ἐπὶ τοῦ α. παραγράφου φιλολογικὴν παρατήρησιν, καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν τοῦ β'. Ἐνταῦθα ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἀμφίβαλεν, ὅτι ὑπῆρξαν δεσμοὶ μετὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ ἔθνους, διότι ἄλλως ἤθελεν ὑποτεθῇ δούλη ἡ Ἑλλάς δεκαετίαν ὁλόκληρον, διοικουμένη ἄνευ οὐδενὸς μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς δεσμοῦ. Ἀλλὰ ποιούσα μνεῖαν τούτων, ἐπρόσθεσεν, ὅτι οἱ δεσμοὶ οὗτοι κατέστησαν ἀδιάρρηκτοι ἀπὸ τῆς

ἡμέρας ἐκεῖνης κτλ., ὑπεμφαίνουσα οὕτως ὅτι πρὸ ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας ἦτο ὑποκείμενοι εἰς διάρρηξιν. Ἡ ἐπιτροπὴ οὕτως ἐκφραζομένη ἐνόμισεν ὅτι δίδει ἀποχρῶσαν τῆς παρελθούσης καταστάσεως ιδέαν. Ἐὰν ὅμως ἡ Συνέλευσις νομίζῃ ὅτι τοῦτο δὲν ἀρκεῖ καὶ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἐκφανεστέρα μνεῖα τοῦ παρελθόντος, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν διστάζει νὰ παραδεχθῇ τὴν χθὲς προταθεῖσαν παρὰ τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν προσθήκην, ἔχουσιν ὧδε α δεσμοὶ χαλαρωθέντες ἔνεκα λυπηρῶν περιστάσεων. »

Οἱ προαγορεύσαντες εἶπον, ὅτι πρέπει νὰ δικαιολογήσωμεν εἰς τὰς δυνάμεις τὸ κίνημα τῆς 3 Σεπτεμβρίου διὰ τῆς ἀπαντήσεως. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἄλλο, εἰμὴ ἀπάντησιν εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως. Διὰ νὰ κάμῃ τὴν τοιαύτην αἰτιολογίαν ἡ Συνέλευσις πρέπει 1) νὰ μάθῃ προηγουμένως παρὰ τῆς καταλλήλου πηγῆς τὰς πραγματικὰς σχέσεις τῶν δυνάμεων πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἀληθὲς φρόνημα τούτων περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῆς. 2) πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πρόσκλησις τις εἰς τοῦτο. Ἀλλὰ τίς προεκάλεσε μέχρι τοῦδε τὴν τοιαύτην δικαιολογίαν; ἐπὶ τέλους καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι χρεῖα δικαιολογίας, ἡ περὶ τούτου πρότασις εἶναι νέα, καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν περὶ προτάσεων τάξιν τοῦ κανονισμοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ὅτι ἔπρεπεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ῥίψῃ, ὡς εἶπεν, κάλυμμα εἰς τὸ παρελθὸν καὶ νὰ μὴ ξύσῃ πληγὰς, τὰς ὁποίας μόνος ὁ χρόνος δύναται νὰ θεραπεύσῃ.

Εἰς τὸν γ'. παράγραφον ἡ ἐπιτροπὴ ἀναφέρει τοὺς ὁποίους εἶχεν ἡ Ἑλλὰς Συνταγματικούς θεσμοὺς, ἀντιπαραθέτουσα τοῦτον εἰς τὸν β'. παράγραφον τοῦ Βασιλικοῦ λόγου, ὅπου οἱ τεθέντες ἐλεύθεροι θεσμοὶ ἀναφέρονται ὡς τεθειμένοι εἰς ἔθνος στερούμενον πάντῃ θεσμῶν. Τοῦτο ἐνόμισεν εὐλογον ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐκφράσῃ διὰ νὰ παραστήσῃ ὅτι τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος πηγάζει ἐξ ἐθνικῶν δικαιομάτων καὶ δὲν χορηγεῖται.

Εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἀναφέρεται τὸ Σύνταγμα ὡς κορωνίς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ κορωνίς ὑποτίθῃσι τοῦ λοιποῦ οἰκοδομήματος τὴν ὑπαρξιν, ἡ ἐπιτροπὴ ἐστοχάσθη νὰ ἐκφράσῃ διὰ τοῦ δ'. καὶ ε. παραγράφου, ὅτι τὸ συνταχθησόμενον Σύνταγμα θέλει χρησιμεύσει ὡς βάσις τοῦ πολιτικοῦ τῆς Ἑλλάδος οἰκοδομήματος. Ὁ ε. μάλιστα παράγραφος διαλαμβάνει ὅτι τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα θέλει δώσῃ ζωὴν εἰς τὰς ἐλευθέρους διατάξεις, ὑποδεικνύων οὕτως, ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν σύστημα αὐταὶ ἦτον ἀνίσχυροὶ καὶ νεκραί.

Ὁ Βασιλικὸς λόγος μνημονεύει μόνον τὸ ἐνεστῶς, ἡ δὲ ἀπάντησις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τὸ μέλλον εἰς τὸν ε'. παράγραφον. Ὁ Βασιλικὸς λόγος λέγει τὴν λέξιν ἐξουσίαν. Ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει· τὴν ἔκφρασιν ταύτην ἀκατάλληλον εἰς Συνταγματικὴν μοναρχίαν, ὅπου πᾶσα ἐνέργεια διὰ τῶν ὑπουργῶν περαίνεται, ἐξεφράσθη συμφώνως ταῖς Συνταγματικαῖς ἀρχαῖς εἰς τὸν ζ'. παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοῦ ἡ. παραγράφου τὴν φράσιν, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν θέλει πειραχθῇ, ἀν μεταβληθῇ ἐπὶ τὸ Ἑλληνικότερον, ὡς λέγουσι.

Λείπεται ἤδη τὸ περὶ τῆς παρασιωπήσεως τῆς 3 Σεπτεμβρ. Ἡ ἐπιτροπὴ νομίζει ὅτι ἡ λαμπρὰ αὕτη ἡμέρα ἀρκούντως εἶναι ἐκπεφρασμένα εἰς τὸ σχέδιόν της, διότι εἴτε ῥητῶς εἴτε περιφραστικῶς ἀναφέρεται εἶναι τὸ αὐτό. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι περὶ τούτου ὑπῆρξε καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἀμφιβολία, τῶν μὲν νομιζόντων ὅτι πρέπει νὰ λεχθῇ ῥητῶς ἡ ἡμέρα τῆς 3 Σεπτεμβρίου, τῶν δὲ ὅτι εἶναι εὐσχημότερον τὸ νὰ ᾔνε περιφραστικῶς ἐκπεφρασμένη· ἐπεκράτησε τέλος ἡ τελευταία γνώμη, διότι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἐθεώρησε τὴν ἀπάντησιν ὡς δικαιολογητικὸν ἔγγραφον τῶν κατὰ τῆς ἡμέρας ταύτης τοξευμάτων, ὡς ἄλλοι ἐνόμισαν. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι ποτὲ δίκαιον διὰ τοῦτο ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν σκοποὶ δόλιοι καὶ ξενικαὶ ἐπιρρεάσεις. Ταῦτα ἔκρινεν εὐλογον, εἶπε, ν' ἀναφέρῃ πρὸς ἐξήγησιν τῶν σκέψεων τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ δὲ Συνέλευσις δύναται, ἐξετάζουσα καὶ ἐπεξεργαζομένη τὸ σχέδιον παράγραφον πρὸς παράγραφον, νὰ δεχθῇ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ αὐτό. Ἀλλὰ κατὰ τὸν κανονισμὸν νέον σχέδιον δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπόψιν.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων εἶπεν. Ἀρκετὰ μέχρι τρυῖδε ἐλέχθησαν ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ σχεδίου τῆς ἐπιτροπῆς· ἀπέχων δὲ πάσης ἀνακεφαλαιώσεως, φρονεῖ ὅτι τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν ἔχει ἄλλην ἔλειψιν εἰμὴ τὴν παρασιώπησιν τῆς παρελθούσης τῶν πραγμάτων καταστάσεως, ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ 3 Σεπτεμβρίου. Προϋτέθη, ἐπρόσθεσεν, ὑπό τινος τῶν πληρεξουσίων νὰ τεθῇ εἰς τὸν ε'. παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως ἡ διόρθωσις ἀχαλαρωθέντες ἕνεκα λυπηρῶν περιστάσεων· ὡς ἀλλὰ νομίζει ὅτι τοῦτο δὲν ἐκφράζει τὸ πρᾶγμα, διότι οἱ δεσμοὶ τοῦ ἄρχοντος πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν. Δὲν ἐχαλαρώθησαν λοιπὸν οἱ δεσμοὶ, ἀλλ' οἱ θεσμοὶ, οὐχὶ δὲ ὡς ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ Βασιλέως, διότι οὗτος εἶναι ἀνεύθυνος κατὰ τὰς Συνταγματικὰς ἀρχάς, ἀλλ' ὡς ἐξ ἐκείνας τῶν ὑπουργῶν· ἐπρότεινεν ἐπομένως ὡς μόνην καὶ

ἀποχρῶσαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀπαντήσεως τροπολογίαν τὴν ἐξῆς ἐπὶ τοῦ ε. παραγράφου.

α Συνθήκη, ἥτις θέλει ἐμποδίσῃ τὴν ἐπανάληψιν ἐκείνων τῶν σφαλμάτων, ἅτινα ἐξεπήγασαν ἀπὸ ἀνθρώπους, οἵτινες παραμορφιώνοντες τὴν ἀλήθειαν ἐνώπιόν σου καὶ καταχρώμενοι τὴν ἐμπιστοσύνην σου, παρεπίκρανον τὸ ἔθνος. »

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος, ὑποχωρήσας τὴν τοῦ Προέδρου θέσιν εἰς τὸν ἐπιλαχόντα Ἀντιπρόεδρον καὶ λαβὼν τὸν λόγον ἐπὶ τῆς συζητήσεως, εἶπεν. Ἐπειδὴ εἰς τῶν προαγορευσάντων ὑπέμνησε τὴν κατὰ τὴν Εὐρώπην περιοδείαν μου, θέλω εἰσφέρει ἐνταῦθα ὀλίγους ἐκ τῶν ἐκείθεν συλλεχθέντων καρπῶν. Διατρίψας ἱκανὸν χρόνον ἐν τῷ μέσῳ ἔθνους ὑπὲρ πάντα προκεχωρημένου εἰς τὸν πολιτισμὸν, ἐκεῖ παρατήρησεν ὅτι εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν βουλῶν λόγους, διὰ τῶν ὁποίων, ὁ μὲν Βασιλεὺς ἐκθέτει τῆς Κυβερνητικῆς πορείας τὴν κατάστασιν, αἱ δὲ βουλαι τὸ φρόνημά των, συμβαίνουσιν ἐνίοτε καὶ ἀντιρρήσεις. Εἰς ταύτην ὅμως τὴν περίστασιν δὲν πρόκειται περὶ Κυβερνητικῶν πραγμάτων, ἀλλὰ περὶ ἐξηγήσεως αἰσθημάτων. Ἐξ ἀρχῆς ἐξελέχθη ἐπιτροπὴ, οὐχὶ ἵνα ἐξιστορήσῃ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰς τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἀπάντησιν. Ὁ εἰσηγητὴς ἐξέθεσεν ἀποχρώντως τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ὠδήγησε τὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ διέγραψεν ἐν ὀλίγοις τὸ φρόνημα τῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ Συντάγματος, χαρακτηρήσασα αὐτὸ ὡς συναλλακτικὸν καὶ ὄχι ἐπιβλητικόν· αἱ λεκτικαὶ διορθώσεις τοῦ α. καὶ τοῦ ἡ. παραγράφου εἶναι εὐκολοί. Ὅσον διὰ τὴν ἡμέραν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, αὕτη ἀναφέρεται, καὶ δις μάλιστα, ἀλλὰ μὲν τρόπον εὐσχημον. Οὐδεὶς προεκάλεσεν εἰς δικαιολογίαν ἡμᾶς, ἐπομένως εἶναι περιττὸν νὰ κάμωμεν αὐτὴν· ἂν ἐφημερίδες κατακρίνουσιν ἡμᾶς, ἀντιτάττομεν καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτάς ἄλλας ἐφημερίδας. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπιτέλους ἐκφράζει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἴσως εἰς τὸ ἔργον τῆς δὲν ὑπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη ἐντέλεια, ὑπάρχει ὅμως βεβαίως καθαρότης αἰσθημάτων.

Ὁ τῶν ἐποίκων Θετταλῶν πληρεξούσιος παρατήρησεν ἐνταῦθα εἰς τὸν προαγορεύσαντα κατὰ τῆς τροπολογίας αὐτοῦ, ὅτι μόνη ἡ τροπολογία του, καθ' ὃ ποιοῦσα μνείαν τοῦ παρελθόντος, δικαιολογεῖ τὴν γ'. Σεπτεμβρίου.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθέντος τοῦ ἀντικειμένου, πολλοὶ τῶν πληρεξουσίων ἐπρότειναν νὰ τεθῇ τὸ ζήτημα, καὶ συζητήσεως γενομένης ἐτέθη οὕτως.

α Ἡ Συνέλευσις δέχεται τροπολογημένον τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ἀτροπολόγητον; β καὶ ἐλύθη καταφατικῶς ὡς πρὸς τὸ πρῶτον καὶ ἀποφατικῶς ὡς πρὸς τὸ δεύτερον διὰ ψήφων 176 πρὸς 4· τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τροπολογημένον τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντεῦθεν δὲ ἀνέφερεν ὅτι ἤδη πρόκειται ν' ἀποφασίσῃ ἡ Συνέλευσις περὶ τῆς τροπολογίας, τὴν ὁποίαν θέλει νὰ δεχθῇ.

Εἷς τῶν πληρεξουσίων εἶπεν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν εἰμὴ δύο μόνον τροπολογίαι ἡ τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν καὶ ἡ τοῦ τοῦ Αἰγίου· ἐπομένως ἐπὶ τούτων τῶν δύο ἔχει νὰ ἀποφασίσῃ ἡ Συνέλευσις κατὰ τὴν χρονολογικὴν τῆς ἐμφανίσεώς των τάξιν.

Ἄλλοι δὲ εἶπον, ὅτι τούτων προηγεῖται ἡ τοῦ πληρεξουσίου Χαλκίδος καὶ ἔπεται τετάρτη ἡ τοῦ τῆς Κορώνης.

Ἄλλοι δὲ πάλιν διίσχυρίζοντο ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ τοῦ σχεδίου ἐξέτασις καὶ ἐπιθεώρησις παραγραφου πρὸς παράγραφον.

Ἐνταῦθα εἷς τῶν πληρεξουσίων ἀναστὰς, εἶπε. Κατὰ τὸν κανονισμόν συζητουμένης προτάσεως τινός, ἐὰν προταθῶσι τροπολογίαι, αὐταὶ πρῶτον ἀποφασίζονται καὶ μετὰ ταύτας ἡ κυρία πρότασις· ἐνταῦθα κυρία πρότασις εἶναι τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τροπολογίαι ταύτης ἐπαρουσιάσθησαν τρεῖς, αἵτινες πρέπει νὰ προαποφασισθῶσι παρὰ τῆς Συνελεύσεως κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν καθ' ἣν ἐπαρουσιάσθησαν. Ἐρρέθη ὅτι εἶναι καὶ ἄλλη τροπολογία τοῦ πληρεξουσίου Χαλκίδος· ἀλλ' οὗτος δὲν ἐπρότεινε τροπολογίαν εἰς τὸ σχέδιον, ἀλλὰ τὴν ἀπόρριψιν αὐτοῦ. Ἐρρέθη πρὸς τούτοις ὅτι, ἐπιτραπέισις τῆς ἐπιτροπῆς νὰ συντάξῃ σχέδιον οἷονδ' ἂν, δὲν δύναται τις νὰ παρουσιάσῃ ἄλλο σχέδιον, εἶναι καὶ αὐτὸς κατὰ πάντα σύμφωνος τῇ γνώμῃ ταύτῃ, διότι ἂν καθ' εἷς τῶν πληρεξουσίων ἐδύνατο νὰ παρουσιάσῃ σχέδιον, ἤθελε καταντήσῃ εἰς ἀδιέξοδον κύκλον ἡ Συνέλευσις· τὸ ἐπ' αὐτὸν φρονεῖ ὅτι ὑπάρχοντος σχεδίου ἐπιτροπῆς τινός, ἄλλο δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπόψιν, καὶ ἂν τὸ σχέδιον αὐτὸ ἀπορρίφθῃ, τότε ἡ ἐπιφορτίζεται ἡ ἰδία νὰ κάμῃ νέον σχέδιον ἢ ἐκλέγεται ἄλλη. Ἐπὶ τέλους ἐπρότεινε νὰ προβῇ ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ πληρεξουσίου τῶν Θετταλῶν, ἥτις ἐπαρουσιάσθη πρώτη.

Περάνοντος τοῦ πληρεξουσίου τούτου τὸν λόγον, ὁ Πρόεδρος, ἀναβαλὼν τὴν περαιτέρω συζήτησιν τοῦ ἀνωτέρω ἀντικειμένου

εἰς τὴν αὐρινὴν συνεδρίαν, ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκτελῶν χρέη Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.
Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσος.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΘ'.

Τῆς 8 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τῇ 8 Δεκεμβρίου ἡμέρα τετάρτη τὴν 10 ὥραν π. μ. συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Βουλευτηρίου τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὁ Πρόεδρος διέταξε τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὑρέθησαν δὲ, παρόντες μὲν διακόσιοι δέκα, ἀπόντες δὲ εἴκοσι τέσσαρες.

Κηρύξας ὁ Πρόεδρος ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν ἀνήγγειλεν ὅτι, τελουμένων αὖριον τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης, νομίζει εἰκὸς, τὸ νὰ ἐκλέξη ἡ Συνέλευσις ἐπιτροπὴν ἐκ δώδεκα μελῶν, ἧτις μετὰ τοῦ Προέδρου, δύο Ἀντιπροέδρων καὶ δύο Γραμματέων νὰ παρουσιασθῇ καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχὰς τῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν Μεγαλειότητά της. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Ἐντεῦθεν ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς χθесινῆς συνεδριάσεως, ἐγένοντο παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν καὶ ὑπεγράφησαν παρὰ τε τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Ἀμέσως μετὰ ταῦτα προέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς ἀνωτέρω ῥηθείσης ἐπιτροπῆς, καὶ κλήρου τεθέντος ἔλαχον οἱ ἑξῆς·

Ἀριστείδης Ῥέντης
Ἀδριανὸς Α. Σωτηρίου
Δημήτριος Πλαπούτας
Δημήτριος Καλλέργης
Δημήτριος Αὐγερινὸς
Ἀλέξιος Ἀποστολίδης

Ἰωάννης Περίδης
Γεώργιος Διδουνιώτης
Ἀναγνώστης Μόστρας
Σ. Τριχᾶς

✦ Στρατῆς Δεληγιαννάκης καὶ
Χρῦσανθος Σισίνης.

Μετὰ τοῦτο ὁ Πρόεδρος εἶπεν, ἐκ τῆς χθεσινῆς συζητήσεως δὲν ἐξάγεται σαφῶς ἂν ἡ Συνέλευσις ἀπεφασίσα νὰ δεχθῇ τροπολογημένον τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν Βασιλέα, ἐννοῇ καὶ θέλῃ ἵνα γίνῃ ἡ τροπολογία παράγραφον πρὸς παράγραφον, ἢ κατὰ μίαν τῶν προταθεισῶν τριῶν τροπολογιῶν, παρὰ τῶν ΚΚ. Ἀξελοῦ, Μ. Σχινᾶ καὶ Ἀναστασίου Λόντου. Μετὰ μικρὰν συζήτησιν ἀπεφασίσθη ἵνα λυθῇ ὁ δισταγμὸς οὗτος δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως. Γενομένου δὲ λόγου περὶ τοῦ ζητήματος, εἰς τῶν πληρεξουσίων ἔθεσεν αὐτὸ οὕτω·

α Νὰ συζητηθῇ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς παράγραφον πρὸς παράγραφον, ἢ νὰ τροποποιηθῇ ἐντὸς τῶν τριῶν τροπολογιῶν; »

Γενομένης τῆς ὀνομαστικῆς κλήσεως ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὸ τελευταῖον διὰ ψήφων 180 πρὸς 10.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη ἵνα τροποποιηθῇ τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως ἐντὸς τῶν τριῶν τροπολογιῶν.

Ἀναγνωσθεισῶν ἀκολουθῶς τῶν τροπολογιῶν, τινὲς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησαν, ὅτι ἡ τοῦ Κ. Ἀξελοῦ τροπολογία δὲν εἶναι ὡς ἀνεγνώσθη χθὲς, διότι ἀντὶ ἐχαλαρώθησαν ἔχει ἐκινδύνευσαν νὰ χαλαρωθῶσιν.

Ὁ Πρόεδρος ἀπήντησεν, ὅτι ἡ ἐπιδιόρθωσις αὕτη ἐγένετο παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ προτείναντος νομίσαντος πρεποδιστέραν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἔκφρασιν. Ἐπεὶτα ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν ποίαν τῶν τριῶν τροπολογιῶν δέχεται, παρατηρήσας ὅτι οἱ ἀνδράποτε ἤθελε δεχθῇ ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν ἀδειαν εἰς τὴν Προεδρίαν, ὥστε νὰ τεθῇ εἰς τὸν καταλληλότερον τόπον καὶ νὰ μεταβληθῇ λέξεις-τις, ἢ ἔκφρασις ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον συναινέσει τῆς τε ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ προτείναντος.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τοῦ Προέδρου παρατήρησιν καὶ ἤτήσατο ἵνα τεθῇ τὸ ζήτημα.

Τεθέντος δις αὐτοῦ οὕτω, α ποίαν τῶν τροπολογιῶν δέχεται ἡ Συνέλευσις, τὴν τοῦ Ἀξελοῦ, ἢ τοῦ Λόντου, ἢ τοῦ Σχινᾶ; » καὶ γενομένης ψηφηφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως 124 ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς πρώτης, 20 ὑπὲρ τῆς δευτέρας, καὶ 34 ὑπὲρ τῆς

τρίτης. Τότε ο Πρόεδρος εκήρυξεν, ή Συνέλευσις παρεδέχθη την του Κ. Αξελου τροπολογία.

Γενομένης δεκτής τής του Κ. Αξελου τροπολογίας, εις των πληρεξουσίων Λακεδαιμόνος ο Κ. Σ. Κοπανίτζας ειπεν, αν και απεφασίσθη πλέον το ζήτημα τουτο, απαιτει όμως ίνα τεθη εις τα πρακτικά ή γνώμη αυτού επι τής του Κ. Αξελου τροπολογίας, οτι δηλ. ποτε δεν εννόησεν, οτι οι δεσμοι έχαλαρώθησαν, αλλ' οι θεσμοι, διότι ποτε το Ελληνικόν Έθνος δεν έπαυσε του να αγαπά τον Βασιλέα του, ως και ο Βασιλεύς αυτό.

Πολλοι των πληρεξουσίων ειπον, οτι αυτή ήτον ή γνώμη όλων.

Υποχωρήσαντος του Προέδρου διεδέχθη την θέσιν αυτού ο τρίτος επιλαχών Αντιπρόεδρος.

Ενταυθα ζητήσας τον λόγον ο Πρόεδρος του ύπουργικου συμβουλίου ήτήσατο να σημειωθη εις τα πρακτικά τής χθεςινής συνεδριάσεως ή ακόλουθος παρατήρησις, οτι ο επι των Εκκλησιαστικων και τής δημοσίας παιδεύσεως Γραμματέας, ουκ εν δέοντι ανέφερε χθες εις την Συνέλευσιν εξ ονόματος μάλιστα του Υπουργείου, οτι αυτό ειχε την δεινα ή δεινα γνώμην επι του σχεδίου τής απαντήσεως· πρώτον επειδή το ύπουργείον δεν αναμειγνύεται εις τα τής Συνελεύσεως, και δεύτερον επειδή έντολήν τοιαύτην προς τον Γραμματέα δεν έδωσε: χωρίς να αντικρούση δε το παρά του ειρημένου Γραμματέως λεχθέν, ειπεν, οτι ως πληρεξούσιος έδύνατο να εκφράση όποιανδήποτε άτομικήν γνώμην, ως ύπουργός όμως δεν έπρεπε να όμιλήση εξ ονόματος του Υπουργικου Συμβουλίου.

Ο Γραμματέας των Εκκλησιαστικων απαντών ειπεν, οτι ενόμισε χρέος του, και ως χριστιανός, και ως πληρεξούσιος, και ως Υπουργός να υπερασπισθη το Υπουργείον, του όποιου αποτελεί μέρος προσβλήθεν ύφ' ενός των χθες άγορευσάντων πληρεξουσίων, απόντων μάλιστα του Προέδρου και των άλλων συναδελφών του. Δεν ανέφερε το Υπουργείον, έπρόσθεσεν, αλλά μέλη τινά του Υπουργείου.

Ο ύπαινιτόμενος πληρεξούσιος διεμαρτύρετο, οτι σκοπόν δεν ειχε να προσβάλη το Υπουργείον.

Διάφοροι πληρεξούσιοι έζήτησαν την λόγον επι του αυτού αντικειμένου, αλλ' ή Συνέλευσις όμοθυμαδόν έζήτησε να παύση ή περαιτέρω επι τούτου συζήτησις, ειπόντος του Προέδρου του Υπουργικου Συμβουλίου, οτι έκαμε την παρατήρησιν ταύτην, επειδή ενόμισεν οτι ο Υπουργός των Εκκλησιαστικων ώμίλησεν εξ ονόματος του όλου Υπουργείου, και οτι έπληροφορήθη ήδη ίκανώς εκ των λόγων του ιδίου Γραμματέως, και τής έκθέσεως των πρακτικων.

Μετὰ ταῦτα εἰς τῶν Γραμματέων ἀνέγνωσεν εἰς τὴν Συνέλευσιν περίληψιν ἀναφορᾶς δανειστῶν τινων τῆς ἐπὶ Κυβερνήτου συστηθείσης ἐθνικῆς τραπέζης, αἰτούντων τὴν ἀπότισιν τῶν εἰς αὐτοὺς χρεωστούμενων δι' ἐθνικῶν γαιῶν.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν.

Ἀνεγνώσθη ἐτέρα ἀναφορὰ πολιτῶν τινων ζητούντων νὰ ἐκδοθῇ ψήφισμα ἀναβάλλον τοὺς ἔνεκα ἰδιωτικῶν χρεῶν γενομένους πλειστηριασμοὺς διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῶν κτημάτων.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἀναφορὰ αὕτη πρέπει ν' ἀπορρίβηται ὡς ἀπαράδεκτος.

Ἐτερος ὅμως ἀντεπαρατήρησεν, ὅτι ἡ ἀναφορὰ αὕτη πρέπει νὰ σταλῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 28 τοῦ κανονισμοῦ, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἃς προτείνῃ τὴν ἀπόρριψίν της.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων, ἐπικαλούμενος τὸ 27 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ, ἐπρότεινεν ἵνα μὴ ἀναγινώσκωνται αἱ ἀναφοραὶ ἐν γένει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἀλλὰ νὰ παραπέμπωνται ἀμέσως παρὰ τῆς Προεδρίας εἰς τὰς ἀρμοδίας ἐπιτροπὰς, ὥστε νὰ μὴ καταναλίσκῃ ἐπὶ ματαίῳ τὸν καιρὸν της εἰς τὰ ἰδιωτικὰ ταῦτα ἀντικείμενα.

Ἀντεπαρατήρησεν ἄλλος, ὅτι τὸ μνημονευθὲν ἄρθρον παρὰ τοῦ προλαλήσαντος δὲν ἀφορᾷ τὰς ἀναφορὰς, ἀλλὰ τὰς προτάσεις, τὸ δὲ 28 ἄρθρον ἀναφέρεται εἰς τὰς εἰρημένους ἀναφορὰς, καὶ κατὰ τοῦτο αὐταὶ πρέπει ν' ἀναγινώσκωνται εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἄλλος δὲ πάλιν ἐπήνεσε μὲν τὴν τοῦ τελευταίου ἀπάντησιν, παρετήρησεν ὅμως ὅτι, τὸ 29 ἄρθρον λέγον « ὅπου πάντες οἱ πληρεξούσιοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτῶν, » ἐμφαίνει ὅτι δύνανται νὰ παραπεμφθῶσιν ἀμέσως αἱ περὶ ὧν πρόκειται ἀναφοραὶ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν χωρὶς ν' ἀναγινωσθῶσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν· ἄλλως δὲ ἡ τοιαύτη ἐρμηνεία βεβαίως εἶναι σύμφωνος καὶ τῇ παρούσῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει καὶ τῇ παρὰ πάντων ἐφιεμένη ταχείᾳ τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως προόδῳ.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τοῦ τελευταίου τούτου πληρεξουσίου τὴν παρατήρησιν.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἀναφορὰ τοῦ Κ. Μπάου ἐκ Πάρου διὰ τὰ χρεωστούμενα εἰς αὐτὸν παλαιὰ χρέη, περὶ τῶν ὁποίων ἐξέδωκε ψήφισμα ἡ τετάρτη ἐθνικὴ Συνέλευσις, ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν ἐπιτροπὴν.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν πληρεξουσίων Θετταλῶν Περόραιβου καὶ Σχινᾶ κατὰ τῆς πληρεξουσιότητος τοῦ Ι. Βελέντζα· ἡ Συνέλευσις ἀπέρριψεν αὐτὴν ὡς ἀπαράδεκτον, ἐπειδὴ τὸ περὶ νομιμότητος πληρεξουσίων ζήτημα ἐδικάσθη ἤδη ἀνεκλήτως παρὰ τῆς Συνελεύσεως.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Ἐμπλακίων Κ. Οἰκονομίδου παραιτουμένου λόγῳ οἰκιακῶν ὑποθέσεων, καὶ αἰτοῦντος ν' ἀντικατασταθῇ παρὰ τοῦ ἀναπληρωματικοῦ Κ. Μιχαλοπούλου· ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίᾳ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος Κ. Μαυροκορδάτος ἀναλαβὼν τὴν τοῦ Προέδρου θέσιν ἀνέφερεν, ὅτι μέρος μὲν τῆς τοῦ Κ. Ἀξελου τροπολογίας ἐκρίθη εὐλογον παρὰ τε τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ προτείναντος, ἵνα τεθῇ εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον τῆς ἀπαντήσεως, μέρος δὲ εἰς τὸν πέμπτον. Προσετέθη δὲ εἰς τὸν δεύτερον παράγραφον ἡ λέξις ἥδη

Ἀναγνωσθέντων τῶν παραγράφων β' καὶ ε' μετὰ τῶν τροπολογιῶν αὐτῶν, ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τούτους τε καὶ τὴν ἀπάντησιν ἐν γένει ἔχουσαν ὡς ἀκολουθῶς.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Μ. ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ.

Βασιλεῦ!

Οἱ Πληρεξούσιοι τοῦ ἔθνους, ἀναπέμψαντες εἰς τὸν Ὑψιστον τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας των διὰ τὴν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν κατὰ τὴν 8 Νοεμβρίου ἐμφάνισιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλιότητος, ἐκπληροῦσι σήμερον εὐάρεστον καθήκον, ἐκφράζοντες πρὸς αὐτὴν τὰ ζωνηρὰ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς βαθείας των εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα.

Ἀποδεχθέντες ὡς ἀρίστους οἰωνοὺς τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἐμβριθεῖς λόγους τῆς Υ. Μ., οἱ Πληρεξούσιοι ἀναγνωρίζουσι μετ' ἀμετρήτου ἀγαλλιάσεως, ὅτι οἱ συνδέσαντες ἀπὸ τοῦ 1833 τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν μετὰ τοῦ Βασιλέως του δεσμοί, ἀπεκατέστησεν ἤδη διὰ παντὸς ἀδιάρρηκτοὶ ἀπὸ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν τῆς πατρικῆς του καρδίας ἡ γενναιότης ἐπεσφράγισε τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὁμοφώνως ἐκφρασθείσης ἐθνικῆς ἐπιθυμίας.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, Βασιλεῦ, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ εροῦ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας του ἀγῶνος, καθιερωτὴν ἐπαγγελίαν

μένως εἰς τὰς πράξεις τῶν Συνελεύσεων τοῦ τὰς ἐθνωφελεῖς ἀρχὰς καὶ ἐγγυήσεις τοῦ συνταγματικοῦ συστήματος, συναισθάνεται εἰλικρινῇ εὐγνωμοσύνην διὰ τοὺς συμφώνως μὲ τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς Βασιλείας τεθέντας ἐλευθέρους θεσμούς.

Ἀλλ' ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ κατέστη πολλῶ μεγαλητέρα, ἀφ' ἧς ἡ Υ. Μ. ἀσπασθεῖσα τὰς ἐσχάτως ἐκφρασθείσας εὐχὰς τοῦ, νῦν δόκησε νὰ στεφανώσῃ τὰ ἔργα Της, συνομολογοῦσα τὸ ἀντιπροσωπικὸν πολίτευμα, ὡς συνθήκην μεταξὺ ἔθνους καὶ Βασιλέως, μέλλουσα νὰ καθιερώσῃ ἀμετασλεύτως τῶν Ἑλλήνων τὰ δικαιώματα καὶ τοῦ Θρόνου τὰ προνόμια.

Ναί! Βασιλεῦ, μόνη ἡ συνθήκη αὕτη, μόνον τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα θέλει δώσῃ ζωὴν καὶ μονιμότητα εἰς τὰς ἐλευθέρως διατάξεις τῶν ἀπὸ τῆς καθιδρύσεως τῆς Βασιλείας κανονισθέντων θεσμῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια ἐκινδύνευσε νὰ χαλαρωθῇ, ἕνεκα λυπηρῶν περιστάσεων, ὅπως ἀνεξαρτήτων τῆς ἀγαθῆς προκίρσεως τῆς Υ. Μ. καὶ τῶν εὐχῶν τοῦ ἔθνους καὶ θέλει ἀνεγείρῃ ἐπὶ ἀκραδάντῳ θεμελίῳ τὸ πολιτικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα.

Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν σκέψιν περιλαμβάνοντες οἱ πληρεξούσιοι τὸ ἐνεστὸς καὶ τὸ μέλλον τῆς ἐλληγικῆς κοινωνίας, θέλουσι καταβάλλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ὑψίστου πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ οἰκοδομήματος τούτου.

Συμμεριζόμενοι πληρέστατα τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Υ. Μ. καθὼς καὶ τὰς εὐχὰς Της ὑπὲρ τῆς στερεώσεως τῆς εὐτυχίας τοῦ Κράτους, δὲν θέλουσι φειδωλευθῇ περὶ τὰς δικαίας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παραχωρήσεις, ἀλλ' ὅλαις δυνάμει θέλουσι προσπαθῆσαι νὰ καταστήσωσι μὲν ἀφ' ἐνὸς τὸν θεμελιώδη τοῦ συντάγματος νόμον, ἀρμόζοντα εἰς τὰς ἀληθεῖς ἀνάγκας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἄξιον τῆς προσδοκίας τοῦ πολιτισμένου κόσμου, ν' ἀναδείξωσι δὲ ἀφ' ἐτέρου τὴν μοναρχίαν σεβαστὴν καὶ ἰσχυράν, καθιεροῦντες ὑπὲρ τοῦ Θρόνου ὅσα δικαιώματα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαίων συμφερόντων ἐκάστου καὶ τῆς γενικῆς τοῦ ἔθνους εὐημερίας.

Εὐχρεστηθῆτε, Βασιλεῦ, νὰ πιστεύσητε, ὅτι εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐγνώρισε τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τῆς Υ. Μ., καὶ ὅτι οἱ πληρεξούσιοί του ἐξεύρουν νὰ ἐκτιμήσωσιν αὐτὴν ἐπαξίως.

Θέλουσι λοιπὸν ἐπιληφθῇ μὲ πληρεστάτην ἀφασίωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, καὶ μὲ πνεῦμα εὐθύτητος καὶ πατριωτισμοῦ προβαίνοντες συμφώνως μετὰ τῆς Υ. Μ. εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὀριστικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος, θέλουσι

ἐπιμεληθῇ νὰ ἐπιθέσωσιν εἰς αὐτὸ τὴν σφραγίδα τῆς διαρκείας καὶ μονιμότητος.

Ἐκπληροῦντες οὕτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἰψίστου τὰ ἱερὰ τῆς ἐντολῆς των καθήκοντα, οἱ πληρεξούσιοι ἐλπίζουν, ὅτι θέλουσι δυνηθῇ νὰ ἐξασφαλίσωσι διὰ παντὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀχώριστον πάντοτε τῆς δόξης καὶ εὐκλείας τοῦ Θρόνου τῆς Υ. Μ.

Ἐντεῦθεν ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Προέδρου μετέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς μελλούσης νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν Α. Μ. Ἐπιτροπῆς.

Ἀποφασισθείσης ταύτης δωδεκαμελοῦς καὶ κλήρου τεθέντος ἔλαχον οἱ ἑξῆς.

Μ. Μαυρομμάτης
Κ. Δόσιος
Π. Μαυρομηχάλης
Ἐμ. Ἱερομνήμων
Νάκος Πανουργιάς
Π. Δημητρακαράκος
Ν. Μπούκουρας
Ρ. Τζούρτζ
Π. Ψάθης
Α. Ἐλευθερίου
Ἐυστ. Καραμπάτος καὶ
Α. Ἐγκολφόπουλος.

Ὁ Κ. Πρόεδρος ἀνήγγειλεν, ὅτι ἡ Α. Μ. ἐκοινοποίησεν αὐτῷ ὅτι, θέλει δεχθῇ μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν στέλλει ἡ Συνέλευσις, ἵνα ἀπονεύμῃ τὰς εὐχὰς τῆς αὔριον περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ.

Ἐνταῦθα ζητήσας καὶ λαβὼν τὸν λόγον ὁ πληρεξούσιος Θεβῶν καὶ συνταγματάρχης Κ. Μήλιος εἶπεν τὰ ἑξῆς·

Μὴ ὦν ῥήτωρ ἀλλὰ στρατιώτης, ἐλπίζει, ὅτι ἡ Συνέλευσις θέλει φανῇ συγκαταβατικὴ εἰς τοὺς λόγους του· ἔχει νὰ ἐκθέσῃ παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ ψήφισματος τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη προχθὲς καὶ περὶ τοῦ ὁποίου τόσα ἐρρέθησαν (ἀνέγνωσε τὸ ψήφισμα).

Τὸ ψήφισμα τοῦτο στηρίζεται, εἶπεν, ἐπὶ δύο ἀρχῶν, τῆς μὲν ἠθικῆς, τῆς δὲ ὑλικῆς· ἡ πρώτη ἐκθέτεται εἰς τὸν ἀ. αὐτοῦ πκράγραφον, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸν δεύτερον. Ἐπειδὴ τινὲς ἐθεώρησαν, ὡς ἀμοιβὴν τὸ ψήφισμα τοῦτο πρυέθετο ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἀμοιβὴ δὲν εἶναι· ὁ βαθμὸς τοῦ στρατιώτου εἶναι ἰδιοκτησίαις του ἀναφαίρετος, καὶ δικαστικὴ μόνον ἀπόφασις δύναται νὰ τοῦ τὸν ἀφαιρέσῃ· ὡς πρὸς τοῦτο τὸ ψήφισμα καὶ δικαίως δὲν τὸν

ἐξασφαλίζει. Τὸν προφυλάττει, δύνανται νὰ εἰπωσι τινὲς τῆς διαθεσιμότητος. Ἀλλὰ μήπως ἡ διαθεσιμότης, ἥτις ἄλλως τε δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ διὰ λόγους ἰσχυροῦς, ἀφαιρεῖ τὸν μισθὸν ὅλον; ὅχι βεβαίως, ἀλλὰ μόνον τὸν τῆς ἐνεργείας, καὶ τοῦτον ὁμολογουμένως ἐξασφαλίζει τὸ ψήφισμα, ἀλλὰ καὶ αὕτη θέλει ἀποδείξει ὅτι δὲν εἶναι ἀμοιβή. Εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὁ ἀξιωματικὸς ὑπηρετήσας ἐφ' ὠρισμένον χρόνον ἀπολαμβάνει, καὶ ὅταν παραιτηθῇ τὸν μισθὸν τῆς ἐνεργείας ὁλόκληρον, ὑπηρετήσας δὲ ἐπὶ ἥττονα τοῦ ὠρισμένου χρόνου ἀπολαμβάνει, ὅταν παραιτηθῇ τὰ δύο τρίτα, ἢ τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ὑπάρχει, εἶναι ἀληθὲς, πλὴν εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ προσεχὴς Βουλὴ θέλει τὸν συντάξει, καὶ ὁ Βασιλεὺς μας θέλει τὸν ἐγκρίνει. Διὰ τοῦ ψηφίσματός της λοιπὸν ἡ Συνέλευσις δὲν κάμνει ἄλλο, εἰμὴ νὰ προλαμβάνῃ, ὅτι ἐξ ἅπαντος θέλει γίνῃ μετ' ὀλίγον. Καὶ τοῦτο δύναται ποτὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀμοιβὴ ἀνταξία τῆς ἀνεκτιμήτου ὑπηρεσίας τῆς φρουρᾶς, καὶ ἱκανὴ νὰ προκαλέσῃ συζητήσεις καὶ ὀνομαστικούς καταλόγους, τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν 3 Σεπτεμβρίου; τὸ ἐπ' αὐτὸν δὲν τὸ θεωρεῖ τόσον λόγου ἄξιον· εἶπον τινὲς, ὅτι ἡ ἀμοιβὴ αὕτη καθὼς εὐηρεστήθησαν νὰ τὴν ὀνομάσωσι πρέπει νὰ δοθῇ εἰς μόνους τοὺς κατὰ τὴν 3 Σεπτεμβρίου συντελέσαντας εἰς τὴν ἐνδοξὸν μεταβολήν. Καὶ τίς ἐξ ἡμῶν, Κύριοι, ὅσοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐθνοσωτήριον ταύτην μεταβολήν, θέλει ἀνεχθῇ νὰ ἀνταμοιβθῇ ὑλικῶς, διότι ἐξεπλήρωσε τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν Βασιλέα χρέη του; εἶναι γνωστὸν ὅτι ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ οὐ λαβόντες μέρος κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην ἡμέραν εἶναι πτωχοὶ, ἀλλὰ δύναται, εἶπε, νὰ βεβαιώσῃ καθ' ὅσον ἰδιαιτέρως γνωρίζει ὅτι οὐδεὶς ἴσως θέλει δεχθῇ ἀμοιβὴν τινα διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων του. Καὶ ποία ἀμοιβὴ εἶναι ἀνταξία δι' ἀνθρώπους οἵτινες, γνωρίζοντες τὸν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον ἐξετίθεντο τὸν κατεφρόνησαν, καὶ ἀκούοντες τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους, ἐξέθηκον ἑαυτοὺς ἵνα σώσωσι τό τε ἔθνος καὶ τὸν Βασιλέα; ὅσον δι' ἑαυτὸν δὲν θέλει δεχθῇ αὐτὴν τὴν ἀμοιβήν, ἡ μόνη ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν ζητεῖ εἶναι τὸ νὰ συμπεριληφθῇ τ' ὄνομά του εἰς τὸν χθὲς ζητηθέντα κατάλογον μέλλοντα νὰ παρουσιασθῇ προσεχῶς, διὰ νὰ παραδοθῇ μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν λοιπῶν συναδελφῶν του εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, καὶ γνωσθῇ ὁ πατριωτισμὸς, ἡ ἀφιλοκέρδεια, καὶ ἀνταπάρνησις τῶν ἀνθρώπων τῆς 3 Σεπτεμβρίου. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐπρόσθεσε, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τύχης μας, τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὸν ἀγαθὸν Βασιλέα μας, ὅστις ἠσπάσθη καὶ ὑλόγησε τὰ ἔργα

ἡμῶν, καὶ ἡ εὐνοία τοῦ ὁποίου θέλει εἶσθαι ἀνωτέρα πάσης ἀμοιβῆς.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ ἐκφράσῃ ἡ Συνέλευσις τὴν εὐαρέσκειάν της πρὸς τὴν φρουράν διὰ τὰ γενναῖα καὶ εὐγενῆ της φρονήματα· ἄλλος ὅμως παρετήρησεν, ὅτι ὁ προαγορεύσας ὠμίλησεν ἐξ ὀνόματός του.

Ἄλλος πληρεξούσιος ἔκαμε τὴν παρατήρησιν, ὅτι ὁ κατάλογος ἐζητήθη ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ μάθῃ ἡ Συνέλευσις τὰ ὀνόματα τῶν συντελεσάντων ἀξιωματικῶν.

Ἄλλος πληρεξούσιος ἐπρότεινε νὰ σημειωθῇ καὶ τ' ὄνομα τοῦ ἐνδόξου στρατηγοῦ Κριεζώτου καὶ τῶν ἀξιωματικῶν του, ἐπὶ τοσοῦτον συντελεσάντων εἰς τὴν μεταβολήν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Γενομένης ἐρωτήσεως, ἂν μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ Κ. Σ. Μήλιου πρέπη νὰ τροποποιηθῇ τὸ ψήφισμα, πάντες σχεδὸν ἀνεβόησαν ὅχι, ἀλλὰ νὰ μείνῃ οἷον ἐξεδόθη.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων μάλιστα εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνωσι δεκταὶ οὔτε αἱ παραιτήσεις τῶν Κ. ἀξιωματικῶν.

Ὁ αὐτὸς πληρεξούσιος ἐπρότεινε νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὸν κατάλογον καὶ τοῦ συνταγματάρχου Μακρυγιάννη τ' ὄνομα τοῦ τὰ μέγιστα προκινδυνεύσαντος ὑπὲρ τῆς σωτηρίου ταύτης μεταβολῆς.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Ἀμφότεροι δὲ ὅ,τε στρατηγὸς Κριεζώτης καὶ ὁ συνταγματάρχης Μακρυγιάννης ἀναστάντες εὐχαρίστησαν μὲν τὴν Συνέλευσιν, ἐπρόσθεσαν δὲ, ὅτι δὲν ἀνέχονται νὰ λάβωσιν οὐδεμίαν ἀμοιβὴν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα χρεῶν των.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ σημειωθῇ καὶ τοῦ στρατηγοῦ Γρίβα τ' ὄνομα, ὡς συντελέσαντος πολὺ εἰς τὴν μεταβολήν. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Ὁ δὲ στρατηγὸς εὐχαριστήσας τὴν Συνέλευσιν ἐπανελάβεν, ὅσα καὶ οἱ συναδελφοί του Κριεζώτης καὶ Μακρυγιάννης.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 4 1/2 ὥραν μ. μ.

Ὁ ἐκπληρῶν χρέη Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ,

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Κ'.

Τῆς 9 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τῇ ἐνάτῃ Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τρίτου ἔτους ἡμέρᾳ πέμπτῃ καὶ ὥρᾳ πρώτῃ μ. μ. συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ τοῦ Βουλευτηρίου καταστήματι, καὶ μὴ ἀπαρτιζόντων τὸν κατὰ τὸν κανονισμόν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν πρὸς συγκρότησιν τῆς Συνελεύσεως, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλυμένην τὴν συνεδρίαν, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὴν διὰ τὴν ἐπιοῦσαν.

Ὁ ἐκπληρῶν χρεὶν Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΑ'.

Τῆς 10 Δεκεμβρίου.

Σήμερον τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἡμέρᾳ παρασκευῇ τὴν 10 ὥραν π. μ. συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Βουλευτηρίου τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐγένετο κατὰ διαταγὴν τοῦ Προέδρου ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων· εὐρέθησαν δὲ παρόντες μὲν ἑκατὸν ἐννευήκοντα ἑξ, ἀπόντες δὲ τριάκοντα ὀκτώ.

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε πλήρη καὶ ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν· Εἰς δὲ τῶν Γραμματέων ἀνέγνωσε τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης Συνεδριάσεως, τὰ ὅποια, γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν μὲ ὀλίγας τινὰς τροποποιήσεις, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Ἀναγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἀναφορὰ τοῦ πληρεξουσίου ἑμπλακίων Κ. Χρήστου Οἰκονομίδου, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πληρεξούσιος οὗτος, παραιτούμενος τῆς πληρεξουσιότητός του ἕνεκα ἀναποδράστου ἀνάγκης τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐξαίτεται